

ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต

ปฎิมา แคว้วัฒนชัย*

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน อบจ.บ้านนาบอนและเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 103 คน โดยใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficeint) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.849 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน อบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ค่าโดยใช้ค่า t-test แบบ Independent วิเคราะห์ เปรียบเทียบความพึงพอใจของครู จำแนกตามตัวแปรตามอายุ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- Way Analysis of Varies) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการบริหารงานงบประมาณมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางผู้บริหารมีการจัดมีการประเมินความมีประสิทธิภาพประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในโรงเรียนโดยมีเน้นหลักการเศรษฐกิจพอเพียงประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรการนำกลับมาใช้ใหม่

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดแบ่งหน้าที่และมอบหมายการงานให้ครูอย่างเหมาะสม สามารถจัดงานตามความถนัดได้อย่างเหมาะสมเข้ากับคนกับงาน กระจายงานให้

ช่วยกันดูแลรับผิดชอบตามความสามารถและถามความสมัครใจในงานที่มอบหมายนั้นๆ อย่างสมัครใจ และปรับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่ ให้เกิดผลที่ดีขึ้นได้อย่างเหมาะสม ครูทุกท่านที่ได้รับมอบหมายงานนั้นๆ มีความตั้งใจทำงานในหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีความสุขกับการทำงาน

1.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการแต่งตั้งให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานอื่น ๆ ทั้งในและนอกหน่วยงาน การได้รับคำยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชาเมื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในด้านงานบริหารทั่วไปสำเร็จ

1.4 ด้านการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์

2. จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิง มีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามอายุโดยภาพรวมพบว่า ครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30 - 45 ปี และ อายุ 45 ปีขึ้นไป พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

คำสำคัญ

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน

บทนำ

ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน หลังมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับหลังนี้ได้กำหนดให้โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการบริหารจัดการ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป โดยอิสระภายใต้อำนาจของกฎหมายของกระทรวงศึกษาธิการ และการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่

สอง (พ.ศ. 2552 - 2556) ได้กำหนดกรอบการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ในลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและนโยบายในการบริหารจัดการ โรงเรียน ให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนย่อมส่งผลถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการและเพื่อนร่วมงาน ผลงานที่ปรากฏต้องเป็นที่ยอมรับจากสังคมและเพื่อนร่วมงาน ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารจึงประกอบด้วยคุณภาพและความพึงพอใจต่อเพื่อนร่วมงานและผู้รับบริการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะถูกสังเกตและประเมินโดยไม่รู้ตัวจากคณะเพื่อนร่วมงานและผู้รับบริการตั้งแต่ต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้าง ความพึงพอใจ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 18)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน และการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ได้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การจัดการศึกษามีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่จัดบริการสาธารณะย่อมมีอิสระในการบริหารทั้งด้านทรัพยากรบุคคลและอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างคล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ประเทศชาติต่อไป ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับการวางแผนและสามารถดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดรวมทั้งการดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการบริหารให้เป็นไปตามแผน และให้บรรลุตามแผนที่วางไว้ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551, หน้า 279) และได้มีการกำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยทำหน้าที่ประเมินผลการจัดการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นเกณฑ์ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องบริหารงานให้เป็นที่ยอมรับจากเพื่อนร่วมงานหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องและทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในสถานศึกษาของตนเอง แต่ก่อนที่จะได้รับการยอมรับจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ นั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำต้องชักจูง สร้างเจตคติให้ผู้ใต้บังคับบัญชา จัดหาเตรียมเอกสาร เพื่อรองรับการประเมิน ทำให้การบริหารงานในทุกๆ ด้านของผู้บริหาร สถานศึกษาได้รับความพึงพอใจจากคณะครูทุกคนแต่ถ้ามีความขัดแย้งในการบริหารงาน อาจทำให้การปฏิบัติงานขาดความก้าวหน้าไม่บรรลุตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารจึงต้องบริหารงานให้ความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตเศรษฐกิจ สังคมปัจจุบันอย่างแท้จริงตามสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ถึงจะได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 7)

โรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย มีจำนวนข้าราชการ รวมจำนวน 140 คน ที่ผู้บริหารใช้นโยบายและรูปแบบการบริหารงานทั้ง 4 ด้านตามความรู้ความสามารถ ซึ่งส่งผลไปยังการปฏิบัติงานทั้ง

4 งานหลัก ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป เกิดเป็นผลกระทบและปัญหาในด้านต่างๆดังนี้ การบริหารงานงานวิชาการ ไม่มีการประสานงานที่ดี เกิดความล่าช้า การจัดการหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ส่งผลทำให้โรงเรียนมีผลการประเมินภายนอกอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การบริหารงานงบประมาณ ด้วยงบประมาณที่จำกัดจากการจัดสรรของรัฐ จึงทำให้การตดงบประมาณตามโครงการต่างๆมีขีดจำกัด ระบบการจัดซื้อจัดจ้างยังไม่เป็นระบบทำให้ยุ่งยากในการทำงาน การบริหารงานบุคคล การจัดครูในการสอนบางครั้งไม่ต้องกับสายที่เรียนมา ด้วยความที่จำนวนครูมีจำกัด จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การประเมิน การจัดสวัสดิการให้แก่ครูยังมีน้อยจึงทำให้ครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน การบริหารงานทั่วไป การจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับครูยังมีน้อย อีกทั้งครูบางคนยังไม่มีความรู้เรื่องของเทคโนโลยี ส่งผลทำให้การทำงานมีความล่าช้า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ทั่วถึงทำให้นักเรียนบางคนเสียโอกาส จึงนับได้ว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ภายใต้กรอบงาน 4 งานหลัก คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และบริหารงานทั่วไป เพราะหากทราบปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนในแต่ละด้านก็จะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานและกระบวนการบริหารงานของผู้บริหาร อันจะส่งผลไปยังความสำเร็จในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน อบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน อบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามเพศ และอายุ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร เป็นครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งหมด 140 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 103 คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศและอายุ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของ โรงเรียน อบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต จำนวน 4 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านบริหารงานงบประมาณ 3. ด้านบริหารงานบุคคล 4. ด้านบริหารงานทั่วไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.849 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน 1. ข้อมูลส่วนบุคคล 2. เนื้อหาที่จะทำวิจัย 3. ข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 103 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีอายุต่ำกว่า 30 ปี รองลงมา ได้แก่ อายุ 30 - 45 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป ตามลำดับ
2. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร รร. อบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต 103 คน มีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่พบความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

อภิปรายผล

1. การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นในด้านการบริหารงานงบประมาณมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งอภิปรายในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางผู้บริหารมีการจัดมีการประเมินความมีประสิทธิภาพประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในโรงเรียนโดยมีเน้นหลักการเศรษฐกิจพอเพียงประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรการนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วลัยรัตน์ อนุศาสตร์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สิงห์บุรี พบว่า ครูในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีความพึงพอใจที่ผู้บริหารมีการจัดมีการประเมินความมีประสิทธิภาพประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และมีการจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานเกี่ยวกับการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์เป็นประจำ ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการให้มีความคล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมนนิง (Manning, 1997 อ้างถึงในสุทร เพ็ชรพราว, 2551, หน้า 59) ได้ศึกษาสภาพความพึงพอใจ และสภาพความไม่พึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ โดยใช้ทฤษฎีของเฮร์เบอร์ก (Herzberg) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยกระตุ้นคือ ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ การรับผิดชอบสูง และมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญมากซึ่งเป็นตั้งสูงใจในการทำงาน โดยเฉพาะความสำเร็จในการทำงานและการยอมรับนับถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และงานที่ทำอยู่นั้นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัจจัยค้ำจุน ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงาน การปกครอง บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างครู อาจารย์ และชุมชน ถือว่าเป็นปัจจัยค้ำจุนและเห็นว่าสภาพการทำงานมีความสำคัญที่สุด ส่วนความสำคัญกับคณะกรรมการโรงเรียนเห็นว่า เป็นตัวจูงใจ

1.2 ด้านการบริหารงานบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่

ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียนมีการจัดแบ่งหน้าที่และมอบหมายงานให้ครูอย่างเหมาะสม สามารถจัดงานตามความถนัดได้อย่างเหมาะสมเข้ากับคนกับงาน กระจายงานให้ช่วยกันดูแลรับผิดชอบตามความสามารถและถามความสมัครใจในงานที่มอบหมายนั้นๆ อย่างสมัครใจ และปรับเปลี่ยนหมุนเวียนหน้าที่ ให้เกิดผลที่ดีขึ้นได้อย่างเหมาะสม ครูทุกท่านที่ได้รับมอบหมายงานนั้นๆ มีความตั้งใจทำงานในหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีความสุขกับการทำงานซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย ศิริพงษ์ พุ่มภักดี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดชลบุรี พบว่า ครูมีความพึงพอใจการกระจายงานให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรในโรงเรียนได้เหมาะสม กับความรับผิดชอบและการจัดบุคลากรลงสู่งานตามความถนัด ความสามารถเหมาะสมกับงาน โดยพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารมีวิธีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู โดยการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่น และมีคุณงามความดี โดยการยกย่องชมอยู่ในที่ประชุมอยู่เสมอๆ และทำการประชาสัมพันธ์เชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่น และมีคุณงามความดี โดยการจัดลงจุลสารประจำเดือนสู่บุคคลภายนอกให้รับทราบทั่วกัน มีของมาฝากน้ำใจในการทำงานถามความเป็นอยู่เอาใจใส่กับครูทุกท่าน รวมถึงช่วยบริการอำนวยความสะดวกในกิจกรรม การงานต่างๆ ที่มอบหมายมาทำให้ครูทุกท่านมีขวัญและกำลังใจเป็นอย่างดีซึ่งจะส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียนและสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วลัยรัตน์ อนุศาสตร์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สิงห์บุรี พบว่า ครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีความพึงพอใจที่มีผู้บริหารมีวิธีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู โดยการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานดีเด่น และมีคุณงามความดี อยู่ในระดับมาก พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและสอดคล้องกับ คอลเมอร์ (Collmer, 1990 อ้างถึงในศิริพงษ์ พุ่มภักดี, 2546, หน้า 68) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน ของครูในโรงเรียน และความพึงพอใจของครูมีมากขึ้นเมื่อผู้บริหารได้เปิดเผยพฤติกรรมผู้นำของตนเอง ตลอดจนให้ความรักความอบอุ่น ยอมรับความคิดเห็นของครู โดยเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความรู้ความสามารถรู้ความสามารถได้อย่างเต็มที่

1.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการแต่งตั้งให้เข้าร่วมกิจกรรมหรือการ

ปฏิบัติงานอื่น ๆ ทั้งในและนอกหน่วยงาน การได้รับคำยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชาเมื่อปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในด้านงานบริหารทั่วไป สำเร็จ เช่น งานสารสนเทศ งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ ผู้บังคับบัญชาใช้วิธีการบริหารงานที่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้ และชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานที่พึงพอใจในการปฏิบัติงานเข้าใจในหลักการแนวนโยบายการปฏิบัติอย่างชัดเจน เหล่านี้ทำให้ผู้ปฏิบัติมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุมภฏ ม่วงกลิ้ง (2541 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพนักงานครูเทศบาลและเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี พบว่ามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เซอร์จิโอวานี (Serhiovanni,1973 อ้างถึงในสุทร เพ็ชรพราว, 2551, หน้า 59) ทำการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู พบว่า การได้รับการยอมรับนับถือความสำเร็จของงาน และความรับผิดชอบเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การปกครองบังคับบัญชา นโยบาย การบริหารงาน และความเป็นอยู่ส่วนตัว เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ครูเกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อความสำเร็จของงาน และการได้รับการยอมรับนับถือในระดับสูง และมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในเรื่องความไม่ยุติธรรม และฐานะของอาชีพมากที่สุด ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สนับสนุนทฤษฎีของเฮร์ชเบอร์ที่กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น 2 พวกแตกต่างกันและไม่มีความสัมพันธ์แบบต่อเนื่อง จะส่งผลไปในทิศทางตรงข้ามเสมอ

1.4 ด้านการบริหารงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีความรู้สึกภูมิใจในการปฏิบัติงานด้านวิชาการและงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จทัดเทียมกับเพื่อนร่วมงานสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการทำงานให้เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนยอมรับในการปฏิบัติงาน ประกอบกับมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการที่วางไว้ และมีการติดตามผลการประเมินตามแผนทุกระยะจึงทำให้เกิดการกระตือรือร้น พร้อมใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ บรรจง มนต์กสิสูตร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อ

พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ที่ระดับปานกลาง ส่วนด้านการบริหารงานบุคคลงานธุรการ การเงิน และพัสดุงานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีอายุน้อย กับครูที่มีอายุมาก ปรากฏว่ามีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วลัยรัตน์ อนุศาสตร์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สิงห์บุรี พบว่า ครูใน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี มีความพึงพอใจในการสนับสนุนการทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและการประเมินผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. จากผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามเพศโดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ครูเพศชายและครูเพศหญิง มีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารงานโดยไม่คำนึงถึงเพศ แต่เน้นในเรื่องของความสำคัญในการบริหารงานในด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับของ ศิริพร จักรกริชรัตน์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระแก้ว พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อปัจจัยในการปฏิบัติงานในทุกลักษณะปัจจัยในระดับมาก โดยครูชายกับครูหญิงมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรินศักดิ์ โพธิ์เผือก (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่า โดยรวมแล้วครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจของครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน โดยสรุปแล้วไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามอายุโดยภาพรวมพบว่า ครูที่

มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30 - 45 ปี และ อายุ 45 ปีขึ้นไป พบว่า โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารงานโดยไม่คำนึงถึงอายุ แต่เน้นในเรื่องของความสำเร็จในการบริหารงาน ในด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ให้สิทธิเสรีภาพในการทำงานแบบอิสระต่อการปฏิบัติหน้าที่ และมีอำนาจในการแสดงความคิดเห็นอย่างประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรินส์คี้ โพร้เฟือก (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 พบว่าโดยรวมแล้วครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ครูที่มีอายุ อายุราชการ ระดับการศึกษาของครู และตำแหน่ง พบว่า มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายละเอียดของสถานภาพส่วนตัวของครูและตำแหน่งผู้บริหาร ความพึงพอใจของครูที่มีเพศต่างกันในการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาแบบการบริหาร ไม่แตกต่างกัน โดยสรุปแล้วไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต
- 2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง ที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต
- 2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอบจ.บ้านนาบอน และเครือข่าย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พรินทวาทกราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- จุมภฏ ม่วงกลิ้ง. (2541). ความพึงพอใจและข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลและเมืองพัทยา ในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นฤมล มุลา. (2542). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรจง มนต์กสิบุตร. (2544). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรินศักดิ์ โพธิ์เฟือก. (2547). พึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุ ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พีรศักดิ์ ศิริวัฒนกุล. (2548). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเตตรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พีรณันต์ สุขสมบุญ. (2553). ความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ภาวดี อนันต์น้ำวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มนตรีจำกัด.
- ภาวิณี เพชรสว่าง. (2552). พฤติกรรมองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ซีวีแอลการพิมพ์จำกัด.
- รจนา เตชะศรี. (2550). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองหว้าสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). ปฏิวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วัลย์รัตน์ อนุศาสตร์. (2548). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานผู้บริหาร โรงเรียน เอกชน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา สิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี.

- วีระชาติ สุพิพัฒน์ . (2550) . ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนและความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพงษ์ พุ่มภักดี. (2546). ความพึงพอใจของข้าราชการครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพร จักรกริชรัตน์. (2542). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กรมศาสนา.
- สุกิจ โปธิศิริกุล. (2544) . ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนทร เพ็ชรพราว. (2551). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ. ไยใหม่.